

LUND UNIVERSITY

Inte bara en vision: Dyrön Åstol

Boman, Niels; Hagbjörk, Malvina; Jarmakowski, Sara; Krantz, Venus; Larsson, Gustav; Sahlén, Jakob; Ström, Ida; Witten, Jeanette

2010

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Boman, N., Hagbjörk, M., Jarmakowski, S., Krantz, V., Larsson, G., Sahlén, J., Ström, I., & Witten, J. (2010). Inte bara en vision: Dyrön Åstol. IIIIEE, Lund University.

Total number of authors:

8

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

INTE BARA EN VISION

DYRÖN - ÅSTOL

The International Institute for Industrial Environmental
Economics at Lund University

P.O. Box 196 □ SE-221 00 Lund □ Sweden

Tel: +46 46-222 02 00

www.iiiee.lu.se

iiiee@iiiee.lu.se

This publication should be cited as:

International Institute for Industrial Environmental Economics (IIIEE). 2010.
Not Just a Vision - Ástol-Dyrön. Lund: IIIEE.

ISBN 978-91-88902-66-5

©IIIEE, 2010

Tjörn - en pärla på den svenska västkusten. I närheten av Göteborgs storstadsliv men ändå i ett lugnt skydd av den vackra naturen och skärgårdsidyllen. Med kringliggande spännande småöar såsom Dyrön och Åstol vid dess södra kust är Tjörn en attraktiv kommun att både bo och turista i. Både Dyrön och Åstol har speciella och egenartade profiler som främjar en olikartad turism och lockar till sig många olika målgrupper året om. Detta gäller även boende. De båda småöarna karaktäriseras av egenskaper som möjliggör ett framtida hållbart och levande samhälle året runt.

På Dyrön och Åstol kan en okonstlad och fridfull skärgårdsmiljö insupas. Båda öarna är dessutom bilfria, vilket bör ses som en tillgång snarare än ett problem. Inom en snar framtid kan de båda öarna därutöver bli helt självförsörjande vad gäller energi.

Öarnas charmiga olikheter ger ett mervärde och en möjlighet att på ett aktivt sätt profilera dem annorlunda. Trots deras olikheter är ett nära samarbete viktigt för att lösa gemensamma problem.

STARKA TILLSAMMANS - GEMENSAMMA LÖSNINGAR

- Hållbara småskaliga energisystem med ett privat gemensamt ägandeskap (kooperativt ägandeskap) som ger upphov drivkrafter för privata energibesparingar och effektiviseringar.
- Hållbar och strategisk ny- och ombyggnation av bostäder som lockar till sig åretruntboende samt ger incitament för privata energibesparingar.
- Olika boendeformer som möjliggör för flera att bo på öarna oavsett ekonomi eller rörelseförmåga.
- Väl fungerande hållbar kollektivtrafik där ett aktivt arbete för att minska det privata motoriserade resandet uppmuntras - fossilfritt.
- Hållbart avfallssystem där avfallet ses som en resurs istället för en kostnad och material samt energi tas tillvara på inom kommunen.
- Aktivt arbete för att gynna lokal entreprenörskap som utvecklar och förädlar befintliga idéer och potential. Detta skulle främja åretruntboende- och turism. På så vis kan även det ekonomiska läckaget minska - pengaflödet stannar således på öarna och inom kommunen.

ATTRAKTIV STUGFÖRMEDLING

En lokal förmedling för uthyrning av säsongsbebodda hus, när de står tomma, skulle kunna öka attraktionen av öarna under en längre period över året. Bostäderna kan bland annat hyras ut för konferenser.

Förmedlingsverksamheten kan även innefatta viss service som exempelvis städning och knyts samman med övriga näringsidkare på öarna, som catering från närlivs och andra restaurangverksamheter.

DYRÖN är en aktiv ö som kännetecknas av upplevelser och aktiviteter för turister såväl som för boende. Dyröns höga potential gällande aktiv upplevelseturism, bör realiseras och tas till vara. Dyrön kan erbjuda något unikt och kvalitativt, som borde prissättas därefter.

VÅGA TA BETALT FÖR DET UNIKA. Vidare kan Dyrön förlänga sin turist-säsong avsevärt genom lokalt förankrade lösningar och entreprenörskap som även skulle minska det ekonomiska läckaget.

DYRÖN

EN Ö I RÖRELSE

I dagens samhälle finns ett stort intresse för en aktiv och hälsosam semester. Förutsättningarna för att utnyttja detta är väldigt stora på Dyrön då både klättrings- och dykmöjligheter är mycket goda.

Öns bastu kan fungera som ett härligt avslut på diverse äventyrsaktiviteter.

Bastuns serviceutbud kan absolut vidareutvecklas och innefatta fler näringsverksamheter på ön.

DE MYSTISKA MUFFLONFÅREN

På Dyrön finns ett 60-tal mufflonfår. Fåren på ön är frigående och relativt ovanliga i Sverige. Detta kan locka till nya näringar såsom "mufflonsafari", ull- och skinnprodukter samt unika köttvaror.

LOKALA SMAKER

Förädling av lokala produkter med anknytning till öarna är en möjlighet att utnyttja det unika och förstärka deras varumärke. Varor som anknyter till

öarna såsom Dyrö- och Åstolkakan, Dyrö-ölen, exotiska snapskryddningar samt salt och andra kryddblandningar är populära produkter som enkelt kan få en helt lokal förankring. En bakstuga som kan fungera både för lokalbefolkningen, försäljning och till viss del kurser samt konferensverksamhet

ligger i tiden.

ATT BO PÅ EN Ö

Bilfriheten och grannsamhörigheten ger ett tryggt boende på öarna. Att låta barnen växa upp här känns bra för många föräldrar. Kommunen kan underlätta barnfamiljers inflyttande genom prisvärda hyresrätter.

Lugnet på Åstol passar en äldre målgrupp. Att åldras och bli gammal på den plats där man levt och verkat, tillsammans med sin käraste och vänner är de flestas vilja. Åstol kan göra detta möjligt genom att skapa bostadsrätter som är mindre, utan trappor och lätta att sköta.

ÅSTOL - EN GRÖN FRAMTID MED GÅRDAGENS CHARM

ÅSTOL är en ö som präglas av ett lugn där en känsla av ro och välbefinnande infinner sig. Till ön kommer människor som söker ett avbrott från samhällets stress. På ön finns en rik kulturhistoria och anor från ett svunnet fiskesamhälle. Den unika miljön på ön inspirerar till konst och foto vilket kan användas för tematurism som kan förlänga turistsäsongen.

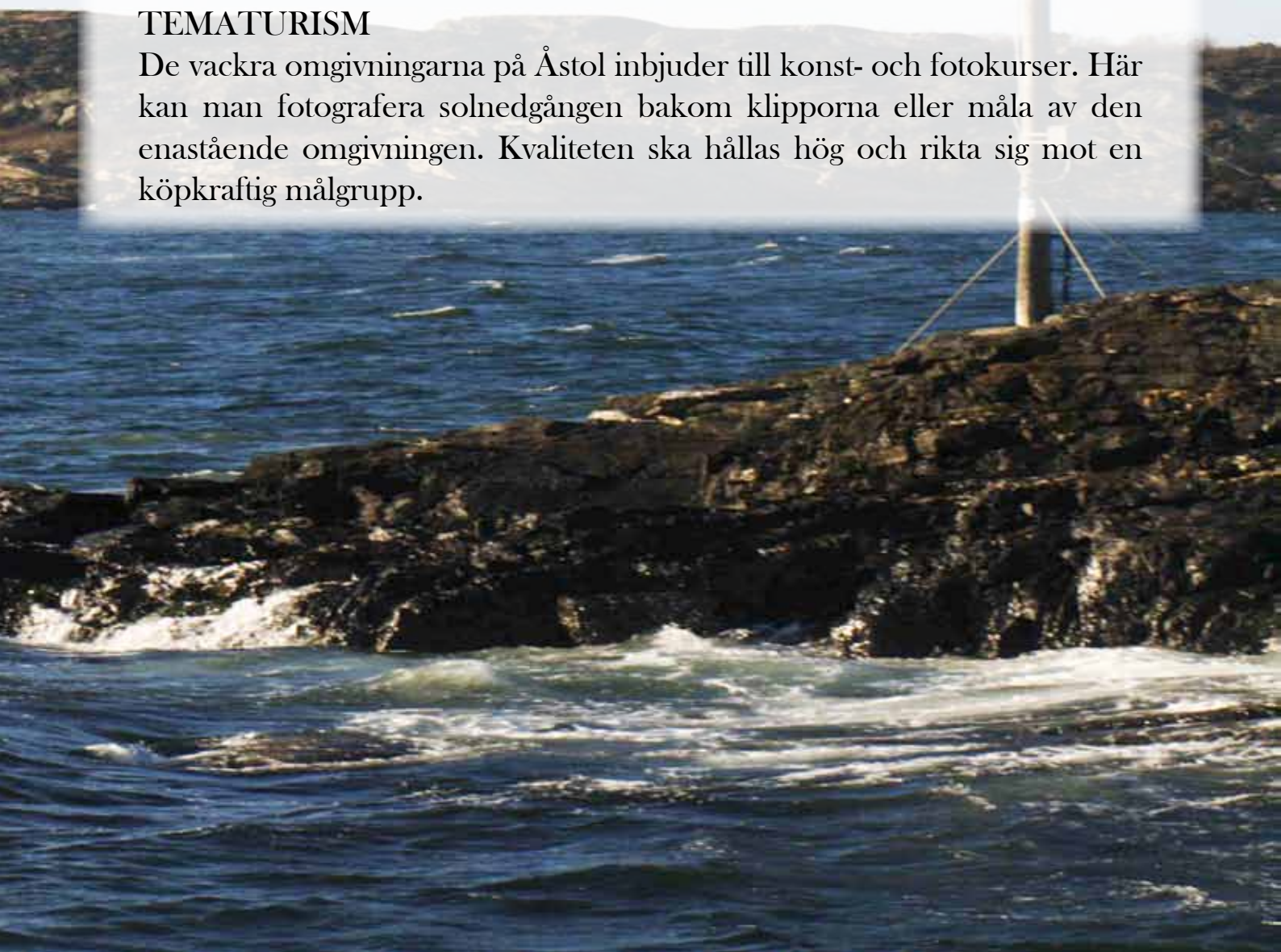
KREATIVT LUGN är ledorden som bör präglade den framtida utvecklingen och marknadsföringen av ön.

DET SPIRITUELLA ÅSTOL

Ett speciellt lugn infinner sig på Åstol. Ön är till skillnad från många andra platser i Sverige präglad av det spirituella och lockar till ett kreativt lugn. Hit kan man komma för rekreation och fly vardagens stress. En vacker skärgårdsmiljö tillsammans med det kyrkliga inbjuder till bröllop, dop, konfirmation och andlig avkoppling.

TEMATURISM

De vackra omgivningarna på Åstol inbjuder till konst- och fotokurser. Här kan man fotografera solnedgången bakom klipporna eller måla av den enastående omgivningen. Kvaliteten ska hållas hög och rikta sig mot en köpkraftig målgrupp.

ENERGIMÖJLIGHETER

Det finns stora möjligheter för öarna att bli självförsörjande på energi. Genom att investera i vindkraftverk som är kooperativt ägt av öborna och samtidigt minska energibehovet finns även möjligheter att tjäna pengar på den el som säljs till elnätet. Andra sätt att minska energibehovet är bland annat att energieffektivisera bostäder genom exempelvis bättre isolering och smarta lösningar som solfångare och bergvärme.

Att öarna är bilfria är en tillgång som kan locka både turister och fastboende. Här finns goda chanser att fasa ut fossila bränslen och ge möjligheter för innovativa idéer och lösningar som elmopeder, vilka kan laddas genom fristående stolpar.

LADDA BATTERIET!

Företaget GoodWheel har tagit fram en prototyp på en elladdningstation som är helt fristående från elnätet. Med hjälp av en liten vindsnurra och solceller kan stationen ladda 20 elmopeder som vardera kan köras 2,5 mil per dag. Laddstationen kan även fungera som ett interaktivt information

torg med tavlor, pekskärm och bredbandsanslutning. Dyrön och Åstol kan fungera perfekt som nästa projekt i företagets arbete med laddningsstationerna.!

DEN TYSTA VINDKRAFTEN

Vertikala vindkraftverk är mindre än traditionella vindkraftverk, mer tystgående och har lägre investeringskostnader. Eftersom vindsnurran är vertikal är den inte lika känsliga för vindriktning och kan därför placeras på fler platser. Vertikalvindkraft är en god investering för framtiden.

TJÄNA PENGAR PÅ VINDEN

Genom att gå ihop i kooperativ kan privatpersoner investera i vindkraftverk och själva tjäna pengar på dem. Då ökar acceptansen för att ha ett vindkraftverk in på stugknuten.

VÅGA VÅGKRAFT!

Vågkraft är en ny spännande teknik där en boj som rör sig med havets vågor omvandlar vågens energi till elektricitet. De svenska haven har perfekta förutsättningar för vågkraft och kan bli en bra konkurrent både ekonomiskt och miljömässigt till övriga energislag. I Lysekil finns ett pilotprojekt där tio bojar producerar el vilket räcker till 20 hushåll. Vågkraft är ett energislag med stor potential och det är läge att redan nu engagera sig och vara en del av denna ljusa framtid.

STRÅLAR TILL STÅLAR

Bostäderna på öarna värms till största del upp av bergvärme vilket har lett till en mängd borrhål i berget som numera ser ut som en schweizerost. För att minska läckage från berget och öka verkningsgraden kan solfångare kombineras med bergvärmerna där värmen pumpas ner i berget under den tid när solinstrålningen är hög. Kombinationen ligger i linje med visionen att öarna i framtiden ska bli klimatsmarta och precis som på många andra energieffektiviseringar kan man spara pengar”

SAMSØ - ETT GOTT EXEM- PEL

Ett bevis på att det går att bli självförsörjande på energi och till och med att sälja överskottet är den danska ön Samsø som på mindre än 10 år lyckats med att bli självförsörjande på förnyelsebar energi. Med hjälp av goda naturliga förutsättningar, en eldsjäl och kooperativt ägande av kraftverk har de lyckats.

PARKERING

En eventuell parkering vid ishallen är relativt nära för de bofasta på ön men förstör ändå inte boendemiljön för invånarna i Rönnäng. Istället för bil, använd det ännu smartare och mer miljövänliga alternativet, kollektivtrafiken! En skyttelbuss från ishallen till hamnen, driven på fordonsgas eller en bränslecellsbus, går hand i hand med den klimatsmarta visionen.

UPP UR BÅTEN!

Att segla, känna vinden i håret och följa de böljande vågorna är en underbar känsla. När båt-gästerna lagt till i någon av Dyröns eller Åstols gästhamnar ska de dock upp ur båten! Öarna har mycket att erbjuda, allt från lokalt producerade varor till unik natur, med hög kvalitet. Ge båt-gäster information direkt i handen när de anländer och bjud in dem till att få uppleva öarnas stoltheter! En idé är att en rabattcheck delas ut till de anländande båt-gästerna, när de väl är i närbutiken kommer de handla mera än de tänkt!

Internationella Miljöinstitutet (IIIEE) vid Lunds universitet i
samarbete med Tjörns kommun

HANDLEDARE

Mikael Backman, IIIEE
Carl Dalhammar, IIIEE
Maria Palm, Tjörns kommun

Lund 2010

FÖRFATTARE

Niels Boman
Malvina Hagbjörk
Sara Jarmakowski
Venus Krantz
Gustav Larsson
Jakob Sahlén
Ida Ström
Jeanette Witten

PÅ VÄG MOT UNIKA MÖJLIGHETER

TILLSAMMANS

DYRÖN - ÅSTOL

